

JURYRAPPORT
DE GOUDEN STROP 2010

&

Schaduwprijs 2010

1 juni 2010

DE GOUDEN STROP

De Gouden Strop is de jaarlijkse prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige spannende boek. De prijs werd in 1986 in het leven geroepen door het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs, het GNM.

De prijs is vernoemd naar het boek *De gouden strop* van Joop van den Brink, de veelgeprezen aartsvader van de Nederlandse thriller.

De winnaar ontvangt een sculptuur van kunstenaar Marianne van den Heuvel, en een cheque ter waarde van € 10.000.

De uitreiking vond plaats tijdens The Power of Plots, de opening van Juni – Maand van het Spannende Boek in de Melkweg in Amsterdam.

De Gouden Strop wordt mogelijk gemaakt door The Read Shop en Stichting Lira Fonds.

DE JURY

Koos Postema volgde in 2010 Agnes Jongerius op als juryvoorzitter van De Gouden Strop. Postema is bij het grote publiek bekend als radio- en televisiepresentator, journalist, programmamaker, maar bovenal is hij een enorm liefhebber van spannende boeken. Zo was hij in 2009 in de boekhandel in zijn woonplaats een dag lang 'gastboekverkoper' tijdens Juni – Maand van het Spannende Boek.

Naast juryvoorzitter Koos Postema hadden zitting de vakjuryleden Ineke van den berg (journaliste en thrillerrecensente van *de Volkskrant*), Bert Vuijsje (journalist, schrijver en jarenlang thrillerrecensent voor onder meer *de Volkskrant*) en Marcella van der Weg (verslaggever en recensente van spannende boeken voor *HP/de Tijd*). Robin Troost, die in 2009 ook in de jury zat en een kenner van het genre is, maakte namens sponsor *The Read Shop* de jury compleet.

Het secretariaat van *De Gouden Strop* is in handen van *Het kantoortje van Remco* uit Amsterdam.

DE INZENDINGEN

In totaal werd in 2010 het recordaantal van 87 spannende boeken door de uitgevers ingezonden voor De Gouden Strop. Daarvan kwamen er elf op de longlist terecht, vijf van die elf werden genomineerd als kanshebber voor De gouden Strop.

De Gouden Strop wordt mogelijk gemaakt door:

THE READ SHOP

lira fonds

JURYRAPPORT

Juryrapport De Gouden Strop 2010, de prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige spannende boek dat voor het eerst verscheen tussen 1 mei 2009 en 1 mei 2010.

Er moet de jury eerst even iets van het hart; zo verheugend als de kwantiteit van de ingezonden Nederlandstalige thrillers was, maar liefst 87 titels, een nieuw record, zo wisselend bleek de kwaliteit. Tegenover de hoogtepunten die de jury met vreugde voor de longlist en de shortlist selecteerde, stonden te veel dieptepunten.

Uiteraard zijn de auteurs niet als enigen verantwoordelijk voor de teleurstellende kwaliteit van sommige Nederlandstalige thrillers. Voor uitgevers en redacteurs ligt hier een belangrijke taak.

Wat viel de jury dit jaar zoal op?

Er zijn veel slappe Nicci French of Saskia Noort klonen, met als thema: *vrouw valt op verkeerde man*. Een prikkelende en overtuigende invulling van dit thema blijkt echter niet zo eenvoudig.

Sommige schrijvers hebben de neiging uit te weiden over niet ter zake doende hobby's en minutieuze beschrijvingen te geven van bijvoorbeeld het inschenken van een kopje thee. Dergelijke preoccupaties voegen niets toe aan het verhaal. In tegendeel: ze zitten de spanning juist vaak in de weg. Schrappen is hier het parool – letterlijk, want de jury vond veel boeken te lang. Waarom toch dat streven om thrillers tot meer dan driehonderd pagina's op te rekken?

Het blijkt ook niet altijd makkelijk om de spanning vast te houden. Een aantal keren begon een thriller spannend of verrassend, om vervolgens rampzalig in te zakken. Soms maakt een auteur een verhaal te ingewikkeld, of juist te saai, of hij heeft de plot niet meer in de hand. Hier ligt een taak voor de eerder genoemde redacteur.

Tot slot zou het geen kwaad kunnen een kundige meelezer te vragen, om te wijzen op onwaarschijnlijkheden of tegenstrijdigheden in een plot, historische onmogelijkheden in de chronologie, of storende feitelijke onjuistheden.

En nu we toch met de minpuntjes zijn begonnen, want geen hoogtepunten zonder dieptepunten: misschien kan de huidige trend in covers worden herzien? De jury zag wel erg vaak rood haar dan wel een erotiserend in beeld gebracht vrouwelijk lichaamsdeel op een omslag. Er mag best worden nagedacht over een cover die het verhaal dekt, en niet alleen de boekentafel van de kiosk.

Was er dan niets goed? Natuurlijk wel. Alleen al het jaarlijks groeiend aantal inzendingen geeft aan dat het genre ongekend populair is, dat het leeft! Vanwege die grote hoeveelheid inzendingen zijn we direct op een probleem gestuit: de definitie van een thriller is niet meer wat hij geweest is. Grenzen tussen thrillers en gewone literatuur vervagen. Uiteenlopende auteurs maken steeds meer gebruik van elkaars thema's en technieken. Daar is niets op tegen, integendeel, maar het maakt de beslissing of we al dan niet met een thriller te maken hebben wel lastiger. De jury heeft daar een paar keer mee te maken gehad. Want wat moet misdaadfictie vooral zijn? Het moet spannend zijn en sterk geschreven, met kracht en overtuiging. En misdaadfictie moet pijn doen, afwijken (net als goede literatuur), en raken. *Crime hurts*.

Er was gelukkig voldoende kwaliteit om een longlist samen te stellen. Vanaf die longlist van elf titels begon het pure plezier, het vergelijken, het wegen. Dit resulteerde in vijf nominaties voor De Gouden Strop, die wij kort van jurycommentaar voorzien:

René Appel – *Van twee kanten* (Uitgeverij Ambo/Anthos)

René Appel levert goed vakwerk, hij blijft de meester in het beschrijven van gewone mensen die langzaam steeds verder in ongewone situaties terechtkomen.

Appel weet op een originele manier invulling te geven aan het thema 'vrouw valt op verkeerde man'. *Van twee kanten* is een psychologische thriller met klauwende tentakels. Hij laat zien hoe mensen in momenten van emotionele verwarring hun weerbaarheid en zelfvertrouwen kunnen verliezen en daarmee uiteindelijk hun hele leven.

Bovendien trakteert Appel de lezer op een vilein einde.

Hans Declercq – *Hoe zwart is de duivel?* (Uitgeverij Van Halewyck)

Je blijft dit Belgisch-Congolese drama geboeid lezen, ondanks de enigszins voor de hand liggende associatie met *Heart Of Darkness*. De sfeer van Afrika wordt knap gevangen, je kunt de Congo bijna ruiken. De schwing en de stijl die de schrijver toont zijn daarin zeker belangrijke factoren.

De auteur schetst een huiveringwekkend en pakkend beeld van een surrealistische Congolese samenleving, waar niemand zijn leven zeker is. Zeker niet een buitenlander die zich door zijn nieuwsgierigheid laat leiden in een land dat door intriges wordt verscheurd en waar de spelregels onduidelijk zijn.

Wat een onmogelijke wending in het verhaal lijkt, wordt door Declercq met een onverwachte en sterke twist op het einde rechtgezet.

Bram Dehouck – *De minzame moordenaar* (Uitgeverij Van Halewyck)

In dit boek is de moordenaar een sympathieke rechercheur, die seriemoordenaar wordt om redenen die de lezer een koud hart bezorgen. Een onvervalste *whodunnit*.

De minzame moordenaar is verrassend van opzet, compact en kundig geschreven, met geslaagde couleur locale van het Vlaamse stadje Ieper. Dat we vanaf het begin al weten wie de dader is, doet geenszins afbreuk aan de beklemmende spanning van het verhaal – ook doordat de lezer zich gaandeweg steeds beter kan inleven in de beweegredenen van de hoofdpersoon.

Een debuut dat meteen meesterschap bewijst, hetgeen door de jury van de Schaduwprijs werd bevestigd.

Lieneke Dijkzeul – *De geur van regen* (Uitgeverij Ambo|Anthos)

Inspecteur Jaap Vegter moet op zoek naar een moordenaar die het op vrouwen met rood haar gemunt lijkt te hebben. Vrouwen met rood haar, het klinkt als een inkopper, maar dat is het niet.

Bijna tussen neus en lippen schetst Dijkzeul in sobere taal de banaliteit van de moordenaar – en die van een gemiddelde Hollandse buitenwijk. Door de wisseling van vertelperspectief houdt zij de lezer bovendien gevangen in een zenuwslopende stoelendans tussen dader en beoogd slachtoffer, waarbij de rollen zich langzaam maar zeker omdraaien.

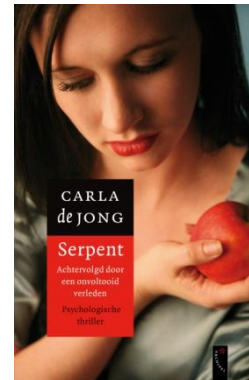
Dijkzeul werpt de benauwende vraag op: als je je naasten niet meer vertrouwen kunt, wie dan nog wel? De ontknoping en het einde zijn aangenaam krachtdadig.

Carla de Jong – *Serpent* (Uitgeverij Archipel)

Carla de Jong heeft een natuurlijke manier van schrijven en voert de lezer op een vanzelfsprekende manier het verhaal in. Eindelijk weer eens een ouderwetse *whodunnit*. De lezer wordt constant op het verkeerde been gezet, zodat de ontknoping echt een ontknoping is. En die komt pas op het eind.

Hoofdinspecteur Birgitta Reve onderzoekt de moord op een vrouw die in dezelfde psychiatrische kliniek werkte als haar vriend. Dat zorgt niet alleen voor spanningen op de kliniek, maar vreet ook overtuigend aan de geliefden. Carla de Jong schetst op geloofwaardige wijze de gang van zaken binnen de kliniek en weet haar karakters veel vlees en bloed mee te geven.

Zij knoopt de eindjes soepel aan elkaar en laat een mooi bittertje na.

Dames en heren aanwezig, eigenlijk hoor ik nu te zeggen dat wij als jury er maar niet uitkwamen, dat wij elkaar te lijf zijn gegaan, dat er een verwoede strijd is losgebarsten. Dat wij urenlang hebben beraadslaagd. Maar niets is minder waar. Wij waren het met elkaar eens.

De auteur van het winnende boek is iemand die de spanning van begin tot het eind goed weet vast te houden. Hij, want het is een man, schrijft in een prachtige stijl die ons dwingt dóór te lezen. Hij weet van een rechercheur een seriemoordenaar te maken, die op de sympathie van de lezer kan rekenen. Tot aan het schurende einde, waarmee de auteur niet alleen de hoofdpersoon maar ook de lezer prachtig met beide benen op de grond zet.

De Gouden Strop 2010, de prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige spannende boek, gaat naar *De minzame moordenaar* van Bram Dehock.

Namens de jury,

Koos Postema

Bram Dehouck - *De minzame moordenaar*

Uitgeverij Van Halewyck, Leuven (B)

Verkoop & publiciteit Nederland: Fontaine uitgevers, 's Graveland

Voor meer informatie over De Gouden Strop:

Het kantoor van Remco, Remco Volkers

T 020 4208168 | M 06 24603790 | E Remco@hetkantoor.nl

Schaduwprijs 2010

De Schaduwprijs 2010 voor de beste spannende debuutroman in de Nederlandse taal werd in 1997 ingesteld door het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs om aankomende schrijvers in het genre te stimuleren. De Schaduwprijs is een debuutprijs – beginnersfouten worden de schrijver tot op zekere hoogte vergeven – en een aanmoedigingsprijs. Met andere woorden: de jury stelt zich de vraag wiens volgende boek beter zal zijn, en welke auteur een aanwinst voor ons genre.

De prijs is genoemd naar de legendarische hoofdpersoon 'de Schaduw' van de auteur Havank en bestaat uit een bedrag van duizend euro en een zeefdruk van Dick Bruna.

De winnaar van de Schaduwprijs 2010 werd dit jaar voor het eerst bekend gemaakt tijdens *The Power of Plots*, het traditionele startschot van Juni – Maand van het Spannende Boek, op dinsdagavond 1 juni in De Melkweg te Amsterdam. De prijs werd uitgereikt door Marion Pauw, jurylid en winnaar van de Gouden Strop 2009 met *Daglicht*.

Twintig titels werden ingezonden voor de Schaduwprijs 2010, opnieuw een fikse verbetering van het vorige record uit 2009, toen bij wijze van eenmalig experiment een handvol in eigen beheer uitgebrachte boeken als inzending werd geaccepteerd.

Alle twintig inzendingen voor de Schaduwprijs 2010 op een rij:

Hanna Bervoets – *Of hoe waarom* (Uitgeverij LJ Veen)
 Esther de Blank – *Tunnelmoord* (Uitgeverij De Leeskamer)
 Van Campen – *Probo Koala* (Uitgeverij Ellessy Crime)
 Hans Declercq – *Hoe zwart is de duivel?* (Uitgeverij Van Halewyck)
 Bram Dehouck – *De minzame moordenaar* (Uitgeverij Van Halewyck)
 Pol van den Driessche – *Moord in de senaat* (Uitgeverij Van Halewyck)
 Svea Ersson – *Alleen Eva* (Uitgeverij Verbum Crime)
 Ellen den Hollander – *Door het vuur* (Uitgeverij Q)
 Heleen van der Kemp – *Blond 15* (Uitgeverij Verbum Crime)
 Kortsmid & Lotz – *Zusters in het kwaad* (Uitgeverij Lebowski)
 Judy Lohman – *Project Eva* (Uitgeverij Archipel)
 Kim Moelands – *Weerloos* (Uitgeverij The House of Books)
 Ingrid Mulder – *De boogschutter* (Uitgeverij Ellessy Crime)
 Meta Muller – *Het glazen plafond* (Uitgeverij Q)
 Elma Noë – *Game set & match* (Uitgeverij Archipel)
 Joop van Riessen – *Vergelding* (Uitgeverij Nieuw Amsterdam)
 Wim Schamp – *Hilter 1945 – 1953* (Uitgeverij The House of Books)
 Anita Terpstra – *Nachtvlucht* (Uitgeverij Cargo)
 RC de Zeeuw – *De zwart lady Macbeth* (Uitgeverij Sirene)
 Frank van Zwol – *Het Thule-incident* (Karakter Uitgevers)

Twaalf vrouwelijke auteurs ditmaal, en twee schrijversechtparen. Relatieve nieuwkomer, de Vlaamse Uitgeverij Van Halewyck, voert de lijst aan met maar liefst drie debuterende schrijvers.

Juryrapport Schaduwprijs 2010

Vorig jaar constateerde de jury hoe breed het spannende genre zich ontwikkelt, in vele variaties, gedaanten en subgenres – van psychologisch tot religieus, van *legal* tot financieel, van medisch tot kunst, van diepzee tot historisch, van *techno* tot *faction*, van romantisch tot porno. Dit jaar kunnen we aan deze lijst toevoegen: van de politieke moord tot eco, van polder tot binnenvaart, en de terugkeer van de *what-if*, de liquidatie-in-Amsterdamse-onderwereld- en de wereldomspannende samenzweringsthiller.

En, ja, ook dit jaar een grote hoeveelheid jonge-vrouw-in-de-war-door-en-met-verhuizing-en/of-verbouwing-en/of-carrière-en/of-foute-vriend-en/of-kinderen-en/of-baas-en/of-psychiater-thrillers.

De bereidheid van uitgeverijen om in zoveel nieuw talent te investeren bevestigt eens te meer dat de markt voor het Nederlandstalige spannende boek commercieel interessant is. Enerzijds is dit een heugelijke ontwikkeling. Oorspronkelijke Nederlandstalige thrillers zijn goed voor een steeds groter aandeel van de boekenmarkt. Daarmee zijn onze sponsors – The Read Shop en de Stichting Lira Fonds – buitengewoon tevreden.

Anderzijds is naar het oordeel van de jury ook dit jaar een woord van waarschuwing op zijn plaats. Het commerciële succes schept verplichtingen. Te veel debuten, ook dit jaar, het moet gezegd, zijn meer van hetzelfde. Daarom deze oproep aan debutanten: wees fris, wees origineel, trek andere registers open, leg de lat hoger. Matige Saskia Noort-imitaties zijn er al voldoende. En ook een oproep aan redacteuren en uitgeverijen: *haal er méér uit* in de zin van *stimuleer uw auteurs* tot grotere hoogten, maar tevens *haal er meer uit* in de zin van *haal er meer uit*, zoals uitgebreide beschrijvingen van broodbeleg bij het ontbijt, snuffjes in auto's en feitjes over industrieën, beroepen, hobby's, opvattingen en stokpaardjes van de auteur. En voor we het vergeten: het mes in al die seksscènes die er niet toe doen.

Ten slotte, beste uitgevers: investeer in uw talent. Bij een te groot aantal debuten had een extra redactieronde (of twee) geen kwaad gedaan.

Deze jury pleit dan ook voor een Schaduwprijs 2011, de 15e editie, een jubileum, met meer kwaliteit, originaliteit, meer lef en – *last but not least* – voor meer hersens bij de vrouwelijke hoofdpersonen.

Maar genoeg goede wensen voor de toekomst. Ook dit jaar namelijk heeft de jury kennis mogen maken met een aantal debutanten met originaliteit, ambitie en lef, hetgeen zich niet alleen uitte in de keuze van onderwerp, locatie, hoofdpersoon, maar ook in stijl en in een aantal interessante vormexperimenten.

Uiteindelijk selecteerde de jury op 27 april jongstleden vier kanshebbers:

Bram Dehouck – *De minzame moordenaar*

Joop van Riessen – *Vergelding*

Anita Terpstra – *Nachtvlucht*

Frank van Zwol – *Het Thule-incident*

Bram Dehouck – *De minzame moordenaar*

(Uitgeverij Van Halewyck)

Hoe wordt een sympathieke politieagent geloofwaardig een sympathieke seriemoordenaar? Tegen de achtergrond van het met oorlogsgraven bezaaide Ieper, geeft de Vlaamse stilist Bram Dehouck in zijn fictiedebuut *De minzame moordenaar* het antwoord.

Met krachtige en prachtige, soms bijna poëtische volzinnen en metaforen, weet deze debutant zelfs aan de genreclichés een verrassende nieuwe inhoud te geven. *De minzame moordenaar* is voor de fijnproevers, een klassieke en originele psychologische thriller, compleet met een schokkend, even verrassend als passend slot.

Joop van Riessen – *Vergelding*

(Uitgeverij Nieuw Amsterdam)

Op klaarlichte dag vindt in Amstelveen een brute dubbele moord plaats. Een doorsnee afrekening in het criminele milieu, tenminste zo lijkt het aanvankelijk in de ogen van Anne Kramer, de kersverse hoofdinspecteur Zwarte Criminaliteit van de Centrale Recherche.

Schrijvende ex-commissarissen van politie – het doet ‘diender-taal’ vrezzen. Maar Joop van Riessen, voormalig hoofdcommissaris van de Amsterdamse politie, weet deze valkuil in zijn no nonsense fictiedebuut *Vergelding* vakkundig te omzeilen. Tegelijkertijd is het boek duidelijk door een insider geschreven, met veel interessante doorkijkjes naar het echte speurderswerk. Toch is *Vergelding* geen dertien-in-een-dozijn politieroman, en ontstijgt Van Riessen met een fabuleuze plotwist dit klassieke genre. *Vergelding* is een debuut dat naar meer smaakt.

Anita Terpstra – *Nachtlucht*

(Uitgeverij Cargo)

Liv is na een ongelukkige liefde teruggekeerd uit Kenia. Terug in haar geboortedorp in Friesland. Terug bij haar ouders in huis. Terug op de tractor. Ruziënde pubers, kleine criminaliteit, roddelende kerkgangers, het typisch Nederlandse dorpsdecor komt tot leven in *Nachtlucht*, het thrillerdebuut van Anita Terpstra.

Je moet van goeden huize komen om iets toe te kunnen voegen aan het zeer populaire genre van de Nederlandse polderthriller. Terpstra speelt het klaar. *Nachtlucht* is volwassen, geloofwaardig, toegankelijk en knisperfris van toon.

Frank van Zwol – *Het Thule-incident*

(Karakter Uitgevers)

In 1968 crasht een Amerikaanse B-52 bommenwerper met kernwapens aan boord op de onmetelijke ijsvlakte van Groenland. Bijna veertig jaar later stuit een groep ecotoeristen op de waterstofbom die al die tijd spoorloos bleef. Bij toeval? En zijn het wel onschuldige toeristen?

In zijn debuut *Het Thule-incident* sleurt zelfverklaard beroepsavonturier Frank van Zwol de lezer even soepel heen en weer over de continenten als in de tijd. Van Zwol houdt feiten en fictie in balans en vooral de begrijpelijke neiging om expeditie- of milieules te geven heeft hij stevig in handen. Zijn stijl is scherp en stuwend. *Het Thule-incident* betreft de lezer zonder prekerig te worden. Bovenal is het spannende, vakkundig gecomponeerd, in het in Nederland zeldzame genre van de actie-avonturen-roman.

De jury heeft gewikt, gewogen en gekozen.

De jury van de Schaduwprijs 2010 koos voor een schrijver die het woord hanteert als een componist, een stilist. Zijn volzinnen en metaforen zijn krachtig en prachtig, soms bijna poëtisch. Zelfs aan de genreclichés wordt een verrassende nieuwe draai gegeven. Dit debuut is een must voor de fijnproevers, een klassieke en originele psychologische thriller, compleet met een schokkend verrassend passend einde. De jury is benieuwd of hij in staat zal zijn in een volgend boek net zo origineel en verrassend te zijn als met zijn debuut. Daartoe wil zij hem in elk geval stimuleren.

De Schaduwprijs 2010 gaat naar:

Bram Dehouck

De minzame moordenaar

In de jury voor de Schaduwprijs 2010 hadden zitting vijf bestuursleden van het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs (GNM), te weten Willem Asman (juryvoorzitter), Jos van Cann, Danielle Hermans, Jürgen Joosten en René van de Meerakker en de winnaar van de Gouden Strop van 2009, Marion Pauw.

Namens de jury van de Schaduwprijs 2010,

Willem Asman

* * *

Beheerder van de Schaduwprijs is het bestuur van het GNM. De prijs wordt mede mogelijk gemaakt door The Read Shop en de Stichting Lira Fonds. The Power of Plots en Juni – Maand van het Spannende Boek worden georganiseerd door de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB).

THE READ SHOP

lira fonds

Voor meer informatie over de Schaduwprijs:

Het kantoor van Remco

Remco Volkers

T 020 4208168 | M 06 24603790 | E remco@hetkantoor.nl

kijk ook op

www.degoudenstrop.nl

volg ons op Twitter

www.twitter.com/degoudenstrop